

Moji spomini na Murovo

Bolj ko pozabljam, kaj se je zgodilo pred dnevi, bolj živo se spominjam dogodkov iz otroških let – normalen starostni pojav. Tako mi misli vse pogosteje splavajo na Murovo in okolico, kjer sem preživel svoje otroštvo. Spominjam se kmetije moje stare mame, Čuferjeve mame. Tam, kjer je danes Zdravstveni dom in bloki, je imela travnik, njive in sadovnjak. Travniki so pogosto zalile jesenske vode in po nastalem jezeru smo se otroci vozili s splavi, ki smo jih zbili iz odpadlega lesa.

Poletja so bila podobna današnjim, v vročih sončnih dneh pa smo se kopali v tolmunih ledeno mrzle Jesenice. Zime pa so bile mrzle z obilico snega, ki je pogosto obležal do pomladi. Ob polni luni smo se ponoči sankali od Jerce na Prihodih pa do Čuferja, brez bojazni, da bi nas povozil avto, kajti teh ni bilo, razen nekaj tovornjakov in dveh ali treh osebnih avtomobilov. Spomnim se stare Tatre, ki je zmogla največ 50 km na uro. V edini privatni trgovini pri Jurežu, druge so podržavili, kjer je bila v istem prostoru trgovina, kuhinja, dnevna soba in umivalnica, smo otroci včasih kupili kakšen zvezek, katerega strani so bile podobne pivniku, pa tudi nekaj bonbonov, ki nam jih je Jurežova mama zavila kar v časopis. Občudoval sem Kondija, znamenitega jeseniškega pogrebnika in njegov črn mrliški voz. Sploh so bili jeseniški pogrebi nekaj posebnega: Kondi v črni obleki na elegantnem črnem vozu, v katerega sta bila vprežena dva konja in hruščanska godba, je bil zame izjemni "kulturni" dogodek. Radia nismo imeli, televizije verjetno sploh še ni bilo. Ob dolgih jesenskih in zimskih večerih smo sedeli okoli mize, luščili fižol, jedli pečena jabolka, se pogovarjali o vsem mogočem. Ko smo zmolili večerno molitev, smo odšli spat. Ceste so bile makadamske in pomladanski hudourniki so velikokrat v nje zarezali meter globoke struge., ki smo jih sami zasuli, kajti o kakšni komunali se nam ni sanjalo. Čeprav je bila Murova del mesta, je bila zelo samozadostna in sposobna preživeti tudi hujše katastrofe. Pri Čuferju so bile tri krave, konj, nekaj prašičev, pekarija, njive, sadovnjak. Od Čuferja pa do bolnice so bile njive s krompirjem, fižolom in drugimi poljščinami. Prav pri vseh sosedih so imeli krave, drobnico, prašiče, njivo, kakšen sadovnjak, nekaj gozda. Še celo pri Višnarjevih, ki so se ukvarjali z umetnim rezbarstvom, so imeli osla. Zato vedno, ko se spomnim "moje Murove" in njene samozadostnosti, pomislim, kako ranljivi smo danes, in kaj bi se zgodilo, če bi pozimi doživeli samo nekaj dnevnih električni mrk.

Spominov še in še, preveč, da bi lahko vse opisal. Večinoma so lepi, kot je bila lepa moja mladost, ki sem jo preživeljal na Murovi. Zato se z nostalgijo spominjam teh časov. Kako drugačni so bili in kako drugačen je bil ta svet, svet "moje Murove", svet "mojih Jesenic". Kako topel in varen. Kako ranljivi pa smo postali danes v tem globaliziranem, tehnično tako razvitem, čustveno in duhovno pa tako plitvem in praznem svetu.

Čufarjev gradič na Jesenicah v tridesetih letih 20. stoletja (Dušan Prešern)